

p r o j e c t

**WERKEN  
IN UITVOERING**

## (Woord vooraf)

Beste lezer,

Het instrument 'natuurinrichting' maakt deel uit van het natuurbeleid van de Vlaamse regering.

Met natuurinrichting worden géén bijkomende gebieden voor natuur afgebakend, maar wil de overheid de bestaande natuurgebieden beter inrichten en laten ontwikkelen.

Net als op verschillende andere plaatsen in Vlaanderen voert de Vlaamse overheid ook in de Bourgoyen-Ossemeersen (Gent) een natuurinrichtingsproject uit.

De Bourgoyen-Ossemeersen is een zeer waardevol natuurreservaat niet alleen op Vlaams maar zelfs op Europees niveau.

Het gebied herbergt een grote verscheidenheid aan planten en dieren en is tevens een belangrijk overwinteringsgebied voor vogels.

De natuurinrichtingsmaatregelen hebben tot doel bijkomende natuurwaarden te ontwikkelen en de kwaliteit van de aanwezige natuur te versterken. Hierbij wordt veel aandacht besteed aan maatregelen die de recreatieve druk beheersen en de natuurbeleving optimaliseren.

Dit krantje geeft een overzicht van de op stapel staande werken in dit unieke randstedelijke natuurgebied.

## (Situering)



Het projectgebied Bourgoyen-Ossemeersen ligt in het noordwesten van Gent. De westzijde wordt begrensd door de R4 en de Ringvaart. In het noorden wordt het plangebied afgebakend door de woonkern van Mariakerke. De woonkern langs de Rooigemlaan vormt de oostelijke grens. In het zuiden worden de Ossemeersen met het waterzuiveringsstation begrensd door de Drongensesteenweg.

Het gebied omvat een oppervlakte van 215 ha die als natuurreservaat wordt beheerd en eigendom is van de Stad Gent (94%), het Instituut voor Natuurbehoud, de natuurvereniging Natuurpunt en particulieren.

Het projectgebied heeft de bestemming natuurreservaat. Dit betekent dat de natuur hier op de eerste plaats komt. Omwille van de wetenschappelijke en landschappelijke waarde is een groot deel van het gebied eveneens beschermd als landschap.



Valkenhuishoeve en omgeving

## (Samenwerking)

Bij natuurinrichting werken verschillende instanties samen. De afdeling Natuur van AMINAL en de Vlaamse Landmaatschappij leveren het voorbereidende werk en werken de inrichtingsmaatregelen uit in opdracht van het natuurinrichtingscomité. De financiering van het project gebeurt door de afdeling Natuur, de afdeling wegen Oost-Vlaanderen en het stadsbestuur van Gent. De Vlaamse Landmaatschappij verzorgt de leiding en het toezicht van de werken.



Rietzanger (Copyright Wouter Pattyn)

## (Wat heeft men op het oog?)

Via natuurinrichting wil men de natuur optimale ontwikkelingskansen geven. Maar hoe vertaalt zich dat concreet in de Bourgoyen-Ossemeersen?

De Schapenweide is een kunstmatige ophoging in het meersengebied. Door het afgraven ervan zal de oppervlakte aaneengesloten natte gronden, die van oudsher het gebied kenmerken, vergroten. De afgraving draagt bij tot het herstel van de oorspronkelijke variatie in het landschap.

Na het afgraven van de Schapenweide zal het reservaat een biotoop rijker zijn: een permanent drassig gebied. Hierdoor zullen planten en dieren die gebonden zijn aan moerassen, zich in het gebied kunnen vestigen. Het beheer van een groot deel van het natuurreservaat is gericht op de vele vogels die er komen broeden en voedsel zoeken. Naast het scheppen van een geschikte leefomgeving voor overwinterende watervogels gaat ook aandacht naar een weidevogelbiotoop waar steltlopers zich thuis voelen. In het noorden van het reservaat wordt eerder gestreefd naar waardevolle graslanden met een netwerk van knobomenrijen, riet- en houtkanten, ... die interessant zijn als leefgebied voor verschillende soorten planten en dieren, zoals de steenuil.

Oeverzwaluwen zijn bedreigde vogels. Ze broedden oorspronkelijk in de afgebrokkelde, steile wanden van natuurlijk kronkelende rivieren. Mede doordat die bijna niet meer bestaan in Vlaanderen vermindert het aantal oeverzwaluwen. Om de broedgelegenheid te vergroten, wordt ter hoogte van de Vliegpleinkouter een steile oeverzwaluwwand aangelegd waarin de dieren kunnen nestelen. In de gronddam worden op 2 plaatsen vleermuizenkokers aangebracht en onder de spoorwegdijk wordt het bestaande gewelf aangepast in functie van de overwintering van vleermuizen.

Het huidige waterbeheer in het natuurgebied staat volledig in functie van fauna en flora. Daarvoor is een peilregeling in afzonderlijke deelbekkens noodzakelijk. Om dit peilbeheer te optimaliseren, worden op verschillende plaatsen nieuwe schotbalkstuwten gebouwd.

De paden van het huidige wandelcircuit worden verbeterd. De bestaande vogelkijkhut wordt vervangen door een grotere en er komt een nieuwe kijkhut ter hoogte van de Bunderweg. Aan de Driepikkelstraat wordt een observatietoren gebouwd. Aan de zes ingangen zullen informatieborden de recreanten de weg in het natuurgebied wijzen. De toegankelijkheid voor personen met een handicap wordt verbeterd.

De aanleg van een gronddam en geluidswerend scherm langs de drukke R4 moeten zorgen dat de rust in het natuurreservaat terugkeert. De gronddam wordt aangelegd met grond afkomstig van de af te graven terreinen.

### GROND- EN WATERWERKEN

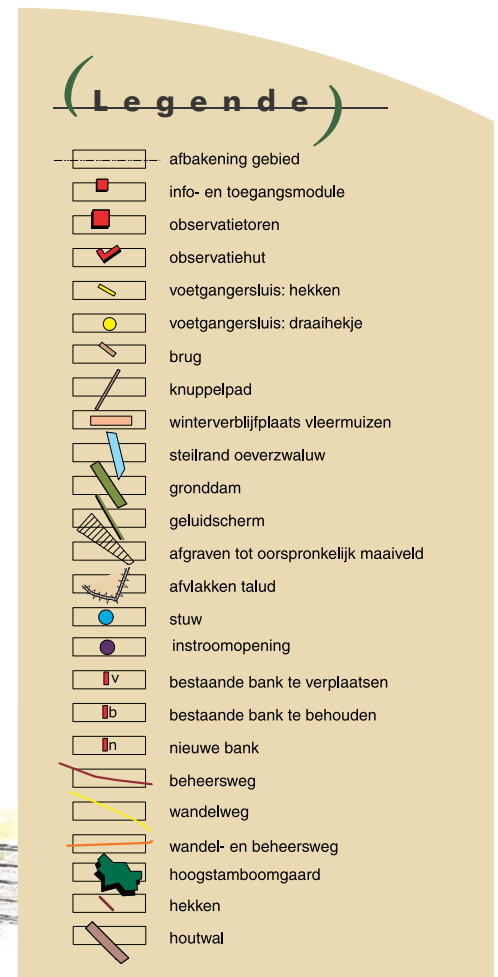
Beschrijving	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <u>afgraven</u> opgehoogde terreinen ('schapenweide')</li> <li>• <u>stuwten</u> met schotbalken (verspreid in het gebied)</li> <li>• <u>geluidswerende constructie langs de weg R4</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- gronddam Noord (Vliegpleinkouter)</li> <li>- scherm (Meerskant en Kroonbos)</li> <li>- gronddam Zuid (van 'schapenweide')</li> </ul> </li> <li>• steile wand voor <u>oeverzwaluw</u> en ijsvogel</li> <li>• winterverblijfplaatsen voor <u>vleermuizen</u> (kokers)</li> <li>• <u>houtwal</u> (Drongensesteenweg)</li> <li>• <u>afvlakken taluds</u> (centrale ophoging rond de Schapenweide)</li> <li>• <u>dijkje</u> (langs Ringsloot)</li> </ul>
Kostprijs	3,3 miljoen euro
Financiering	Vlaams gewest AMINAL 2,7 miljoen euro, Provincie 0,6 miljoen euro
Start Werken	februari 2005





enweide') et gebied) westweg R4 (kouter) (svarenplas) enweide' tot Bunderweg) el (grondnam Noord) grondnam Zuid en onder de spoorwegdijk)
l het Valkenhuis)
Vlaams gewest AWV 0,6 miljoen euro

INFRASTRUCTUURWERKEN	
Beschrijving	<ul style="list-style-type: none"> <li>• aanplanten <u>hoogstamboomgaard</u> (erf Valkenhuis)</li> <li>• inrichten van de <u>6 gebiedstoegangen</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- infohut - fietsenstaanders - zitbank - voetgangers- en fietssluis</li> </ul> </li> <li>• (her)aanleggen <u>wandelpad</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wegen en paden - bruggen en loopbruggen - zitbanken</li> <li>- draaihekjes - helling naar spoorwegdijk</li> </ul> </li> <li>• bouwen van 2 <u>observatiehutten</u> (oude vuilnisbelt Valkenhuisweg, Bunderweg)</li> <li>• bouwen van een <u>observatietoren</u> (Driepikkelstraat)</li> <li>• vervangen <u>weidehekken</u> (verspreid in het gebied)</li> </ul>
Kostprijs	De kostprijs wordt geraamd op 0,7 miljoen euro
Financiering	Vlaams gewest AMINAL 100%
Start Werken	zomer 2005



## REALISATIES OP HET TERREIN

### (Wat is reeds gebeurd?)

#### ● Werken deel 1

Om de levenskwaliteit van watergebonden planten en dieren in het natuurreservaat te verzekeren, is voldoende en kwaliteitsvol water nodig in combinatie met een gezonde waterbodem.

De diepte van het water in de waterloop speelt hierbij een cruciale rol: vorstvrij water in de winter en geen droogval in de zomer.

Daarom werd over een lengte van 1,8 km alle slib uit de Loopgracht verwijderd en afgevoerd.



1. Zicht op de Loopgracht  
2. Officiële start van de werken op 19 februari 2004  
3. en 4. Ruimen van de Loopgracht



#### RUIIMEN LOOPGRACHT

Beschrijving	1,8 km waterloop geruimd 32.000 ton vervuild slib afgevoerd (zware metalen)
Kostprijs	1,32 miljoen euro
Financiering	Vlaams gewest AMINAL 60%, Stad Gent 40%
Uitvoering Werken	februari - juni 2004



**BEZOEK AAN DE WERKEN**

Er worden op geregelde tijdstippen geleide bezoeken aan de werf georganiseerd. Info over de juiste data worden bekendgemaakt in de pers en het stedelijk natuurcentrum. De deelname aan deze werkbezoeken is gratis maar vooraf inschrijven via Gentinfo (tel.: 09/210 10 10) is wel verplicht.

<http://www.vlm.be> - <http://www.gent.be>

### (Vragen, info?)

Wie meer informatie wil over het project Bourgoyen-Ossemeersen, kan terecht op één van de onderstaande adressen.

**AMINAL afdeling Natuur  
Buitendienst Oost-Vlaanderen  
Gebr. Van Eyckstraat 4 - 6, 9000 Gent**

ir. Dries Desloover,  
voorzitter natuurinrichtingscomité  
tel.: 09/265 46 46 - fax: 09/265 45 88  
dries.desloover@lin.vlaanderen.be



Zuidelijke Bourgoyen

**Vlaamse Landmaatschappij  
Oost-Vlaanderen  
Ganzendries 149, 9000 Gent**

ir. Toon van Coillie, projectleider  
tel.: 09/244 85 04  
toon.vancoillie@vlm.be  
Michaël Roos, verantwoordelijke werken  
tel.: 09/244 85 81  
michael.roos@vlm.be  
Els Seghers,  
communicatieverantwoordelijke  
tel.: 09/244 85 03 - fax: 09/244 85 99  
els.seghers@vlm.be

**Stad Gent - Groendienst  
Stedelijk Natuurreservaat Bourgoyen-  
Ossemeersen  
Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke**

Bart De Muynck  
tel.: 09/216 28 06  
bart.demuynck@gent.be

### (Colofon)

- **Eindredactie**, grafische vormgeving  
en foto's: VLM Oost-Vlaanderen  
- **maart 2005**  
- **Verantwoordelijke uitgever**:  
ir. Roland de Paepe,  
administrateur-generaal, wnd.,  
Vlaamse Landmaatschappij  
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel